

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Consiliul pentru Studii Universitare de Doctorat

Școala Doctorală Contabilitate

REZUMAT

TEZĂ DE DOCTORAT

PERFECTIONAREA PROCESELOR
CONTABILE ȘI DE AUDIT A
PROIECTELOR FINANȚATE DIN
FONDURI EUROPENE

MARIA-RAFAELA CAZAZIAN

Conducător de doctorat: Prof. Univ. Dr. EUGENIU ȚURLEA

București, 2024

CUPRINS

REZUMAT	3
LISTA ABREVIERILOR	7
LISTA TABELELOR	8
LISTA FIGURILOR	10
LISTA GRAFICELOR	10
LISTA ANEXELOR	12
INTRODUCERE	13
CAPITOLUL 1. FUNDAMENTELE FINANȚĂRII EUROPENE.....	18
1.1 Prezentarea conceptului de fonduri europene	18
1.2 Rolul fondurilor europene în promovarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în Uniunea Europeană	22
1.3 Scurt istoric al fondurilor europene și evoluția lor de-a lungul timpului	26
1.4 Tipuri de fonduri europene și domenii de aplicabilitate.....	29
1.4.1 Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)	31
1.4.2 Fondul Social European (FSE).....	33
1.4.3 Fondul de Coeziune.....	34
1.4.4 Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)	35
1.4.5 Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM).....	36
1.5 Cadrul financiar multianual	38
1.6 Procesul de alocare și gestionare a fondurilor.....	39
1.7 Principii și reguli generale de eligibilitate.....	42
1.8 Concluzii capitol 1	45
CAPITOLUL 2. MANAGEMENTUL FINANCIAR AL PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE.....	Error! Bookmark not defined.
2.1 Planificarea bugetară și monitorizarea financiară a proiectelor finanțate din fonduri europene	47
2.2 Gestionarea costurilor și afluxului de fonduri a proiectelor finanțate din fonduri europene	50
2.3 Raportarea financiară: reguli și proceduri privind proiectele finanțate din fonduri europene	54
2.4 Monitorizarea și controlul cheltuielilor privind proiectele finanțate din fonduri europene	56
2.5 Documentarea și raportarea financiară a proiectelor finanțate din fonduri europene	58
2.6 Gestionarea TVA și a altor aspecte fiscale privind proiectele finanțate din fonduri europene	60
2.7 Concluzii capitol 2	62
CAPITOLUL 3. CONTABILITATEA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE	64
3.1 Importanța contabilității în gestionarea proiectelor finanțate din fonduri europene	64
3.2 Cadrul normativ și reglementările aplicabile care guvernează contabilitatea fondurilor europene	69

3.3	Tratatamentul contabil al subvențiilor și rambursărilor a proiectelor finanțate din fonduri europene	79
3.4	Înregistrările contabile specifice și gestiunea documentelor justificative a proiectelor finanțate din fonduri europene	84
3.5	Documentația și dovada cheltuielilor a proiectelor finanțate din fonduri europene	88
3.6	Concluzii capitol 3	91
CAPITOLUL 4.	AUDITUL INTERN ȘI EXTERN AL PROIECTELOR	16
4.1	Importanța auditului în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene	94
4.2	Diferența între auditul intern și cel extern	95
4.3	Auditul intern	98
4.3.1	Rolul și obiectivele auditului intern în cadrul organizațiilor care implementează proiecte finanțate din fonduri europene	98
4.3.2	Procesul de audit intern: planificare, evaluare a riscurilor, executare și raportare	101
4.4	Auditul extern	105
4.4.1	Scopul și importanța auditului extern, inclusiv auditurile statutare și cele efectuate de autoritățile de management sau de auditori desemnați de UE	105
4.4.2	Etapele auditului extern: pregătirea, execuția auditului, identificarea constatărilor și recomandărilor, raportul final	107
4.5	Cerințe de conformitate și standarde de audit	112
4.6	Standardele internaționale de audit aplicabile proiectelor finanțate din fonduri europene	115
4.7	Concluzii capitol 4	117
CAPITOLUL 5.	IDENTIFICAREA ȘI GESTIONAREA RISCURILOR.....	119
5.1	Identificarea și gestionarea riscurilor de audit.....	119
5.2	Strategii de mitigare a riscurilor și îmbunătățire a conformității	122
5.3	Rolul auditului în prevenirea și detectarea fraudei în proiectele finanțate din fonduri europene	124
5.4	Monitorizarea continuă și managementul riscurilor	126
5.5	Practici frauduloase și modul în care auditul poate contribui la detectarea acestora	127
5.6	Concluzii capitol 5	130
CAPITOLUL 6.	METODOLOGIA CERCETĂRII.....	131
6.1	Cadrul conceptual.....	131
6.2	Scopul și obiectivele lucrării.....	133
6.3	Metode și instrumente de cercetare	135
6.4	Lotul de cercetare.....	138
CAPITOLUL 7.	STUDIU 1 PRIVIND EVALUARE A PROCEDURILOR DE AUDITARE ȘI VERIFICARE A CHELTUIELILOR ÎN PROIECTELE CU FINANȚARE EXTERNĂ/NERAMBURSABILĂ.....	139
7.1	Analiza și interpretarea datelor	139
7.2	Discuții	187

7.3 Concluziile studiului 1	189
CAPITOLUL 8. STUDIU 2 PRIVIND PERFECȚIONAREA PROCESELOR CONTABILE ȘI DE AUDIT ALE PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE.....	190
8.1 Analiza și interpretarea datelor	190
8.2 Discuții	213
8.3 Concluziile studiului 2	215
CONCLUZII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE	217
RECOMANDĂRI ȘI SOLUȚII PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA PROCESELOR CONTABILE ȘI DE AUDIT ALE PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE	231
CONTRIBUȚII ORIGINALE	248
UTILITATEA CERCETĂRII	253
BIBLIOGRAFIE	255
ANEXE.....	279

Cuvinte cheie:

procese contabile și de audit, proiecte finanțate din fonduri europene, managementul financiar al proiectelor finanțate din fonduri europene, planificare bugetară, gestionare TVA, contabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene, auditul intern și extern al proiectelor, prevenirea și detectarea fraudei în proiectele finanțate din fonduri europene, managementul riscurilor.

SUMAR

Capitolul 1, intitulat „*Fundamentele finanțării europene*”, începe prin prezentarea conceptului de fonduri europene, subliniind scopul acestora și importanța lor în cadrul politicilor UE. Fondurile europene sunt esențiale pentru sprijinirea creșterii economice, promovarea coeziunii și reducerea diferențelor regionale. Aceste fonduri au evoluat semnificativ de-a lungul timpului, reflectând schimbările în prioritățile și nevoile Uniunii Europene. Tipurile principale de fonduri europene sunt Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM), fiecare având domenii specifice de aplicabilitate. De asemenea, capitolul abordează cadrul financiar multianual și procesul de alocare și gestionare a fondurilor, evidențiind principiile și regulile generale de eligibilitate care guvernează accesul la aceste resurse. În

Capitolul 2, „*Managementul financiar al proiectelor finanțate din fonduri europene*”, se discută detaliat planificarea bugetară și monitorizarea financiară a proiectelor. Gestionarea costurilor și a aflului de fonduri este esențială pentru succesul proiectelor, iar raportarea financiară trebuie să respecte reguli și proceduri stricte. Monitorizarea și controlul cheltuielilor sunt critice pentru asigurarea conformității cu cerințele de finanțare, iar documentarea și raportarea financiară sunt fundamentale pentru transparență și responsabilitate. Capitolul abordează și gestionarea TVA-ului și a altor aspecte fiscale relevante pentru proiectele finanțate din fonduri europene.

Capitolul 3 explorează „*Contabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene*”, subliniind importanța contabilității în gestionarea acestor proiecte. Cadrul normativ și reglementările aplicabile sunt esențiale pentru asigurarea conformității financiare și a transparenței. Tratatamentul contabil al subvențiilor și rambursărilor este discutat în detaliu, la fel ca și înregistrările contabile specifice și gestionarea documentelor justificative. Documentația și dovada cheltuielilor sunt critice pentru verificarea și auditarea ulterioară a proiectelor.

În Capitolul 4, „*Auditul intern și extern al proiectelor*”, se subliniază importanța auditului în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene. Diferențele între auditul intern și cel extern sunt clarificate, iar rolul și obiectivele auditului intern în organizațiile care implementează proiecte sunt discutate detaliat. Procesul de audit intern, de la planificare la evaluarea riscurilor și raportare, este esențial pentru asigurarea conformității și a eficienței proiectelor. Auditul extern, inclusiv auditurile statutare și cele efectuate de autoritățile de management sau de auditori desemnați de UE, este important pentru validarea și certificarea cheltuielilor. Capitolul examinează și cerințele de conformitate și standardele internaționale de audit aplicabile proiectelor finanțate din fonduri europene.

Capitolul 5 se concentrează pe „*Identificarea și gestionarea riscurilor*”, evidențiind strategiile de mitigare a riscurilor și rolul auditului în prevenirea și detectarea fraudei în proiectele finanțate din fonduri europene. Monitorizarea continuă și managementul riscurilor sunt importante pentru succesul proiectelor, iar practicile frauduloase și modalitățile prin care auditul poate contribui la detectarea acestora sunt analizate în detaliu.

În Capitolul 6, „*Metodologia cercetării*”, se prezintă cadrul conceptual, scopul și obiectivele lucrării, precum și metodele și instrumentele de cercetare utilizate. Lotul de cercetare este definit, oferind o bază solidă pentru analizele și concluziile ulterioare.

Capitolul 7 și Capitolul 8 includ două studii de caz detaliate. Primul studiu evaluează procedurile de auditare și verificare a cheltuielilor în proiectele cu finanțare externă/nerambursabilă, oferind o analiză și interpretare a datelor, discuții și concluzii relevante. Al doilea studiu se concentrează pe perfecționarea proceselor contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene, abordând analize detaliate și oferind perspective asupra îmbunătățirii acestor procese.

Secțiunile finale ale lucrării prezintă concluzii, limite și direcții viitoare de cercetare, precum și recomandări și soluții pentru îmbunătățirea proceselor contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene. Contribuțiile originale și utilitatea cercetării sunt evidențiate, subliniind relevanța și aplicabilitatea rezultatelor obținute. Bibliografia include o listă extensivă de surse academice și de specialitate, reflectând cercetarea amplă și riguroasă care a stat la baza acestei lucrări. Anexele oferă documente suplimentare și dovezi care susțin analizele și concluziile prezentate în capitolele precedente.

LISTA DE PUBLICAȚII

- 1 **Cazazian, R.** (2022). Blockchain technology adoption in artificial intelligence-based digital financial services, accounting information systems, and audit quality control. *Review of Contemporary Philosophy*, (21), 55-71. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1071087>, revistă indexată BDI.
- 2 **Cazazian, R.** (2022). Smart contracts in blockchain-based accounting information systems and artificial intelligence-enabled auditing techniques. *Analysis and Metaphysics*, (21), 58-73. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1088898>, revistă indexată BDI.
- 3 Țurlea, C., Moldoveanu, M. V., & **Cazazian, M. R.** (2021). The Role of Internal Audit in the Context of Corporate Governance. DOI: 10.24818/BASIQ/2021/07/063, https://basiq.ro/papers/2021/21063_Turlea%20C.pdf, revistă indexată ISI.
- 4 Tache, M., **Cazazian, R.**, & Moldoveanu, V. (2020). Financial audit and financial reporting under IFRS in the context of Coronavirus. *Annals of Constantin Brancusi'University of Targu-Jiu. Economy Series*, (6). https://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2020-06/15_Tache.pdf, revistă indexată BDI.
- 5 Țurlea, C., **Cazazian, M. R.**, & Moldoveanu, M. V. (2020). Revenue and expenditure budget, instrument of financial management. *New Trends in Sustainable Business and Consumption*, 463. https://www.researchgate.net/profile/Bassel-Diab/publication/342124082_BASIQ_2020_Conference_proceedings/links/5ee37056458515814a583fe1/BASIQ-2020-Conference-proceedings.pdf#page=463, revistă indexată BDI.
- 6 Elena Mitoi, VALENTIN MOLDOVEANU, Rafaela Cazazian, Codruț Țurlea – „An IFRS 9 Framework for Model Validation”, *International Journal of Business and Management Invention (IJBMI) (India)*, Perioada 02.2021, Volum nr. 10, Issue no. 02, e-ISSN: 2319-8028, p-ISSN: 2319-801X, www.ijbmi.org.
- 7 [3] Marian Valentin Moldoveanu, Mădălin-Mihai Despa, Luminița-Georgiana Achim, Rafaela Maria Cazazian – „IFRS 9 – Tests fo PRD Model Valitation”, *International Journal of Business and Management Invention (IJBMI) (India)*, Perioada 04.2022, Volum nr. 11, Issue no. 04, Factor de impact 4,72,e-ISSN: 2319-8028, p-ISSN: 2319-801X, www.ijbmi.org
- 8 Despa Madalin-Mihai, Achim Luminita-Georgiana, Cazazian Maria Rafaela, Moldoveanu Marian Valentin– “The degree of absorption of European funds for the Romanian health system. Integrated audit system of European funds”,

International Journal of Business Management Invention – IJBMI, vol. 11
ISSUE no. 03, e-ISSN 2319-8028, pag. 08-18, 2022, , www.ijbmi.org

- 9 Carmen Țurlea, Rafaela Cazazian, Valentin Moldoveanu – „IFRS 9 – Quantitative Credit Scoring Methods”, Emerging Markets Economics and Business. Contributions of Young Researchers. Proceedings of the 11th International Conference of Doctoral Students and Young Researchers, Nr. 8/12.2020, Editura Universității din Oradea acreditată CNCSIS, cod 149, ISSN 2601 – 1840, pag 463-466

INTRODUCERE

Alegerea temei „Perfecționarea proceselor contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene” este motivată de necesitatea adaptării continue la schimbările legislative și cerințele gestionării fondurilor europene. Fondurile europene sunt esențiale pentru dezvoltarea economică și socială, astfel încât utilizarea lor eficientă și transparentă este vitală. Accesul la informații detaliate despre stadiul proiectelor finanțate sprijină luarea deciziilor informate și îmbunătățirea proceselor. Perfecționarea proceselor contabile și de audit poate optimiza resursele, reduce risipa și fraudă și îmbunătăți raportările financiare.

Complexitatea reglementărilor europene impune adaptarea constantă a cunoștințelor, iar riscul de fraudă subliniază importanța unor sisteme eficiente de control intern și practici de audit riguroase. Eficiența cheltuielilor este esențială pentru maximizarea impactului investițiilor, iar monitorizarea performanței proiectelor și evaluarea impactului sunt esențiale. Transparența și acuratețea raportării financiare sunt necesare pentru conformitatea cu standardele europene și internaționale.

Provocările legate de capacitatea instituțională și necesitatea formării profesionale continue evidențiază dinamica și complexitatea domeniului, solicitând personal bine pregătit și actualizat. Coordonarea între diferiți actori implicați în gestionarea fondurilor europene este vitală pentru succesul proiectelor, necesitând colaborare eficientă și schimb transparent de informații. Adaptabilitatea și inovarea în procesele de contabilitate și audit devin imperative pe măsură ce tehnologia și legislația evoluează. Utilizarea tehnologiei informației poate îmbunătăți gestiunea fondurilor. Abordarea perfecționării proceselor contabile și de audit necesită colaborare strânsă între experți din diverse domenii, inovație constantă și un angajament ferm pentru transparență și responsabilitate. Prin asigurarea unor procese solide și eficiente, se pot depăși provocările și maximiza beneficiile fondurilor europene pentru entitățile implicate și comunitățile beneficiare.

Tema reflectă beneficiile gestionării eficiente și transparente a fondurilor europene, fiind importantă pentru dezvoltarea economică, inovație și coeziune socială. Perfecționarea proceselor contabile și de audit asigură cheltuirea judicioasă a fondurilor, contribuind la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și menținând încrederea publicului și a partenerilor europeni.

Scopul cercetării a fost acela de a propune o serie de recomandări și soluții pentru îmbunătățirea proceselor contabile și de audit, în vederea optimizării

gestionării financiare și a asigurării transparenței și integrității în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene.

Obiectivul general al acestei cercetări a fost acela de a analiza modul în care are loc perfecționarea proceselor contabile și de audit a proiectelor finanțate din fonduri europene

Prin intermediul acestui studiu s-a urmărit optimizarea gestionării financiare și asigurarea transparenței în implementarea proiectelor cu finanțare europeană, contribuind astfel la o mai bună utilizare a resurselor disponibile și la prevenirea fraudei sau a neregulilor.

Obiective specifice:

O1. Analiza principalelor dificultăți întâmpinate în procesele contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene.

O2. Evaluarea nivelului de conformitate al proceselor contabile și de audit cu cerințele legale și cu standardele internaționale.

O3. Analiza eficacității măsurilor de control intern și de management implementate pentru prevenirea și detectarea fraudelor sau a altor nereguli.

O4. Identificarea nevoilor de instruire și dezvoltare profesională a personalului implicat în gestionarea și auditarea proiectelor cu finanțare europeană.

O5. Analiza impactului schimbărilor legislative și reglementărilor în domeniul finanțării europene asupra proceselor contabile și de audit.

O6. Analiza modului în care aceste schimbări legislative și reglementări în domeniul finanțării europene influențează practicile și procedurile organizațiilor implicate în gestionarea fondurilor europene.

CAPITOLUL 1. FUNDAMENTELE FINANȚĂRII EUROPENE

Conceptul de fonduri europene reprezintă baza în înțelegerea eforturilor Uniunii Europene de a susține statele membre prin mecanisme financiare menite să promoveze dezvoltarea regională, incluziunea socială și inovarea. Fondurile europene sunt esențiale pentru reducerea disparităților economice și sociale între regiunile Uniunii, sprijinind o gamă largă de sectoare de la infrastructură și educație până la sănătate și tehnologie. Aceste fonduri, reglementate strict de Uniunea Europeană, asigură utilizarea transparentă și responsabilă a resurselor pentru a maximiza efectele pozitive ale investițiilor (Rodríguez-Pose și Fratesi, 2004; Buică et al., 2022). Fondurile structurale și de investiții europene, cum ar fi Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European (FSE), sunt instrumente cheie în sprijinirea reformelor structurale și îmbunătățirea competitivității economice. FEDR sprijină proiecte care contribuie la consolidarea competitivității economice a regiunilor, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții, fiind gestionat la nivel național sau regional. Fondul Social European, în schimb, promovează ocuparea forței de muncă și coeziunea socială prin sprijinirea educației, formării profesionale și incluziunii grupurilor defavorizate (Di Cataldo și Rodríguez-Pose, 2017). Politica de coeziune a Uniunii Europene, prin aceste fonduri, urmărește să stimuleze creșterea economică durabilă, inovarea și competitivitatea. Fondurile europene investesc în proiecte menite să îmbunătățească infrastructura, să stimuleze ocuparea forței de muncă, să sprijine IMM-urile, să protejeze mediul și să combată schimbările climatice. Proiectele finanțate pot acoperi domenii diverse, inclusiv politicile maritime și de pescuit, cercetare și inovare, și chiar ajutor umanitar (McCann și Ortega-Argilés, 2018; Bachtler și Mendez, 2007). Criza datoriilor suverane europene a evidențiat complexitatea uniunii fiscale și monetare și a subliniat necesitatea unor reforme structurale în cadrul Uniunii Europene. Această criză, în special între 2009-2012, a afectat grav mai multe state membre, punând sub semnul întrebării stabilitatea economică și politică a Uniunii (Gianviti et al., 2010). Fragmentarea inițială a răspunsului UE și implementarea insuficientă a criteriilor de convergență fiscală au fost criticate, iar criza a condus la măsuri de supraveghere financiară mai stricte și la consolidarea coordonării politicii economice între statele membre.

Implementarea eficientă a fondurilor europene necesită colaborarea între autoritățile naționale și locale, precum și implicarea partenerilor sociali și economici. Capacitatea administrativă a regiunilor beneficiare influențează semnificativ eficacitatea și impactul fondurilor, indicând faptul că o gestionare slabă poate duce la întârzieri în implementarea proiectelor și la subutilizarea resurselor. Uniunea

Europeană explorează, de asemenea, utilizarea de instrumente financiare inovative, cum ar fi fondurile de garantare și fondurile de investiții, pentru a mobiliza capital privat alături de fondurile publice (Bachtler și McMaster, 2008; Piattoni, 2010). Impactul fondurilor europene asupra inovării și tehnologiei este considerabil, susținând proiecte care contribuie la avansul tehnologic și la creșterea competitivității. Programul Orizont 2020 și succesorul său, Orizont Europa, finanțează cercetarea și inovarea în sectoare cheie, colaborând cu universități, institute de cercetare și întreprinderi private pentru a stimula soluțiile inovatoare și tehnologiile de vârf (Crescenzi și Rodríguez-Pose, 2012; Iammarino et al., 2019). Fondurile europene reprezintă un pilon central în strategia de dezvoltare economică și socială a Uniunii Europene. Eficacitatea acestora depinde de regulamente bine definite, gestionare eficientă și colaborare între diferite niveluri de guvernare și sectoare. Pe măsură ce Uniunea Europeană se confruntă cu noi provocări economice și sociale, adaptarea și inovarea în gestionarea și utilizarea fondurilor europene sunt esențiale pentru a asigura contribuția acestora la o Europă mai integrată și mai rezilientă. Fondurile europene sunt esențiale în promovarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în cadrul Uniunii Europene. Instrumentele financiare structurale și de investiții, cum ar fi FEDR și FSE, reduc disparitățile economice și sociale și sprijină o varietate de sectoare, de la infrastructură și educație până la inovare și tehnologie. Politicile de coeziune economică, reformele periodice și impactul variabil al fondurilor subliniază importanța adaptării strategiilor la specificitățile regionale. Inovația și dezvoltarea tehnologică sunt vitale pentru coeziunea economică, iar fondurile europene stimulează proiectele de cercetare și dezvoltare (McCann și Ortega-Argilés, 2018; Bachtler și Mendez, 2007). Fondurile europene sunt esențiale pentru combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin programele FSE, contribuind la îmbunătățirea educației și formării profesionale și sprijinind grupurile defavorizate. Dezvoltarea infrastructurii sociale și de sănătate sprijinită de FEDR și alte fonduri este complementară strategiilor naționale și regionale. Fondurile europene influențează pozitiv inovarea socială și dezvoltarea soluțiilor pentru probleme sociale complexe (Atkinson și Marlier, 2010; Verschraegen et al., 2011).

Fondurile europene sunt esențiale pentru promovarea coeziunii teritoriale, reducând disparitățile regionale și sprijinind dezvoltarea echilibrată. Conceptul de coeziune teritorială promovat de Tratatul de la Lisabona vizează dezvoltarea armonioasă a teritoriului Uniunii Europene, abordând problemele de accesibilitate, conectivitate și utilizare sustenabilă a resurselor (Faludi, 2010; Medeiros, 2016). FEDR și Fondul de Coeziune sprijină infrastructura, conectivitatea și inovarea regională, iar strategiile de dezvoltare regională și locală sunt adaptate la specificitățile regiunilor. Investițiile în capitalul uman, cercetare și inovare sunt esențiale pentru creșterea competitivității regionale. Implementarea politicilor de coeziune teritorială este influențată de capacitatea administrativă și calitatea

proiectelor. Integrarea dimensiunii urbane în coeziunea teritorială și inițiativele europene sprijină dezvoltarea urbană durabilă și inovatoare (Piattoni, 2015; Servillo, 2010). Fondurile europene au evoluat de-a lungul timpului, reflectând transformările economice, sociale și politice ale Uniunii Europene. Începând cu anii 1950, fondurile europene au susținut dezvoltarea regională, coeziunea socială și economică și integrarea europeană. De la primele forme de sprijin financiar transnațional, cum ar fi CECO, la crearea PAC și FEDR, fondurile europene au devenit instrumente esențiale pentru reducerea disparităților regionale și promovarea coeziunii (Milward, 1999; Ackrill, 2005). Extinderea Uniunii Europene a adus noi provocări și necesitatea adaptării politicilor de coeziune. Strategia Europa 2020 a reorientat fondurile europene către obiectivele de creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă. Cadrul Financiar Multianual și mecanismele de programare și selectare a proiectelor asigură utilizarea eficientă a resurselor. Procesul de alocare și gestionare a fondurilor implică monitorizarea și evaluarea riguroasă pentru a maximiza impactul investițiilor (Popa et al., 2012).

Principiile generale de eligibilitate pentru fondurile europene constituie fundamentul pe care se bazează accesarea și utilizarea eficientă a resurselor financiare alocate de Uniunea Europeană pentru sprijinirea dezvoltării economice, sociale și teritoriale a statelor membre. Aceste principii sunt esențiale pentru asigurarea transparenței, echității și eficienței în distribuirea fondurilor europene, contribuind la realizarea obiectivelor de coeziune și la promovarea valorilor fundamentale ale Uniunii Europene (European Commission, 2020; Bachtler și Mendez, 2007).

Prin implementarea eficientă a acestor principii și reguli, fondurile europene continuă să joace un rol important în promovarea dezvoltării durabile și echitabile în Uniunea Europeană, susținând obiectivele strategice și contribuind la o creștere economică și socială armonioasă.

CAPITOLUL 2. MANAGEMENTUL FINANCIAR AL PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE

Planificarea bugetară pentru proiectele finanțate din fonduri europene necesită o atenție riguroasă pentru a asigura succesul și sustenabilitatea financiară. Literatura de specialitate subliniază importanța alinierii planificării bugetare cu obiectivele strategice ale UE și conformitatea cu reglementările financiare (Lenart et al., 2021). Tehnici avansate de modelare financiară și integrarea tehnologiilor digitale, cum ar fi soluțiile software pentru managementul bugetului, pot îmbunătăți semnificativ capacitatea de planificare (Wilson, 2020; Davis și Thompson, 2021). Impactul regulilor de cofinanțare influențează strategiile de planificare, fiind esențială dezvoltarea unor mecanisme flexibile (Dachin și Gherman, 2014). Managementul riscului financiar este vital, necesită evaluări periodice și instrumente de atenuare (Clark și Edwards, 2021; Kumar și Schmidt, 2022). Transparența în planificare contribuie la creșterea încrederii publicului (Evans și Kramer, 2021).

Monitorizarea financiară implică procese riguroase de verificare și evaluare pentru a asigura transparența și eficiența cheltuielilor. Sisteme eficiente de monitorizare financiară optimizează utilizarea resurselor și maximizează beneficiile investițiilor (Lenart et al., 2021; Brown și Collins, 2020). Tehnologiile emergente, cum ar fi big data și analitica avansată, îmbunătățesc procesul de monitorizare, facilitând detectarea timpurie a problemelor (Nguyen et al., 2023; Clark și Edwards, 2021).

Gestionarea costurilor necesită planificare detaliată a bugetului și control riguros pe durata proiectului, utilizând instrumente de management financiar (Kostalova et al., 2017; Downes et al., 2017). Colaborarea între părțile interesate este esențială pentru identificarea și rezolvarea problemelor legate de costuri (Magán-Maganto et al., 2017). Auditurile periodice și evaluările de conformitate sunt esențiale pentru transparență și credibilitate (Brenninkmeijer et al., 2018).

Raportarea financiară asigură transparența și responsabilitatea utilizării resurselor publice, fiind reglementată de norme stricte (Chen et al., 2010). Sistemele informatice avansate facilitează conformitatea cu cerințele de raportare și îmbunătățesc eficiența administrării proiectelor (Konomi, 2021; Uña et al., 2023).

Gestionarea TVA în proiectele europene este complexă, necesită planificare fiscală adecvată și consultantă de specialitate (Sudacevschi și Ștefan-Duicu, 2023; Nerudova și Dobranschi, 2019). Utilizarea tehnologiilor pentru gestionarea TVA și formarea fiscală a echipelor de proiect îmbunătățesc conformitatea și eficiența proceselor (Huizinga, 2002; Nguyen et al., 2020). Auditurile interne și externe verifică corectitudinea tratamentului TVA (Ismael, 2022).

CAPITOLUL 3. CONTABILITATEA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE

Capitolul 3 analizează contabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene, subliniind importanța unei gestionări precise pentru transparență și conformitate financiară (Lenart et al., 2021; Davis și Thompson, 2021). Cadrul normativ al UE impune standarde stricte pentru contabilitatea acestor fonduri, incluzând regulamentele și directivele europene relevante (Regulation (EU) No 1303/2013; Official Journal of the European Union, 2012). Aceste reglementări determină înregistrarea și raportarea subvențiilor și rambursărilor, asigurând o gestionare financiară eficientă (Brenninkmeijer et al., 2018; Clark și Edwards, 2021).

Înregistrarea subvențiilor și rambursărilor trebuie să respecte standardele internaționale de contabilitate, precum IFRS, pentru a reflecta corect situațiile financiare (Martin și Lewis, 2019; Nguyen et al., 2020). Subvențiile sunt recunoscute ca venituri atunci când există certitudinea că vor fi primite și condițiile aferente vor fi îndeplinite (IAS 20; Martin și Lewis, 2019). Auditul joacă un rol esențial în verificarea corectitudinii tratamentului contabil, contribuind la transparență și prevenirea fraudei (Nguyen et al., 2020). Utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi software-urile de contabilitate și ERP, este esențială pentru îmbunătățirea preciziei și eficienței proceselor contabile (Colombo et al., 2016). Aceste sisteme facilitează monitorizarea și raportarea financiară, reducând riscul erorilor și asigurând conformitatea cu reglementările UE (Schulz și Feist, 2021). Formarea continuă a contabililor și managerilor de proiect este vitală pentru adaptarea la schimbările legislative și gestionarea eficientă a fondurilor (Orieno et al., 2024). Gestiunea documentelor justificative este un aspect critic al contabilității proiectelor europene, asigurând conformitatea și transparența cheltuielilor (Di Pietra, 2017; Labadie și Legner, 2023). Sistemele electronice de management al documentelor, conforme cu GDPR, sunt recomandate pentru arhivare securizată și acces eficient (Dekeling et al., 2014). Documentația riguroasă previne sancțiunile și facilitează auditul post-implementare (Nguyen et al., 2020). Tratatamentul contabil al rambursărilor și subvențiilor trebuie să fie precis și conform standardelor internaționale și europene, iar auditul regulat al acestor tranzacții este esențial pentru asigurarea transparenței și integrității financiare (Biondi și Soverchia, 2014; Nguyen et al., 2020). Gestionarea riscului valutar este importantă pentru proiectele derulate în state non-euro, utilizarea instrumentelor de hedging fiind recomandată pentru stabilizarea finanțelor (Hussain et al., 2024). Astfel, contabilitatea riguroasă și conformă este vitală pentru succesul și sustenabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene, asigurând utilizarea eficientă și responsabilă a resurselor publice.

CAPITOLUL 4. AUDITUL INTERN ȘI EXTERN AL PROIECTELOR

Auditul intern și extern al proiectelor finanțate din fonduri europene este esențial pentru asigurarea transparenței și eficienței utilizării resurselor financiare. Conform legislației Uniunii Europene, auditul joacă un rol important în prevenirea și detectarea fraudei, corupției și a altor nereguli, contribuind astfel la o gestionare financiară corectă (European Court of Auditors, 2018). Procesul de audit implică evaluarea conformității cheltuielilor efectuate în cadrul unui proiect cu regulamentele stabilite de autoritățile europene (Council Regulation (EU) No 1303/2013). Auditorii verifică dacă fondurile au fost folosite într-o manieră care corespunde cu obiectivele proiectului și cu reglementările Uniunii Europene, punând un accent deosebit pe respectarea principiilor de eligibilitate, adecvare și eficiență a costurilor (Bodiako et al., 2016). Aceasta include analiza documentației justificative a cheltuielilor, verificarea rapoartelor de progres și a rezultatelor obținute în raport cu indicatorii stabiliți. În plus, auditorii evaluează capacitățile administrative și operaționale ale entităților care implementează proiectele pentru a identifica potențialele riscuri de management și control financiar (European Commission, 2015).

Auditul intern și auditul extern al proiectelor finanțate din fonduri europene sunt procese distincte, fiecare având un rol esențial în asigurarea conformității și eficienței administrării resurselor financiare. Auditul intern este realizat de auditori interni angajați de organizația care administrează proiectul și are ca scop evaluarea eficacității procedurilor interne de control și identificarea riscurilor asociate cu proiectul (Kinyua et al., 2015). Pe de altă parte, auditul extern este efectuat de auditori externi, independenți de organizația care implementează proiectul. Acest tip de audit este reglementat de autoritățile naționale și europene și are ca scop principal verificarea corectitudinii rapoartelor financiare și a declarațiilor de cheltuieli înaintate de beneficiar (Mat Zain et al., 2015). Diferențele între auditul intern și cel extern se manifestă și în frecvența cu care acestea sunt efectuate, auditul intern fiind un proces continuu, în timp ce auditul extern este realizat anual sau la finalul unui ciclu de proiect (Sarmiento, 2016).

Auditul intern în organizațiile care implementează proiecte finanțate din fonduri europene joacă un rol esențial în asigurarea unei gestionări eficiente și transparente a resurselor financiare. Funcția de audit intern contribuie la optimizarea proceselor, identificarea oportunităților de reducere a costurilor și minimizarea riscurilor de neconformitate (Asaolu et al., 2016). Auditul intern verifică eficacitatea procedurilor interne și identifică oportunitățile de îmbunătățire operațională (Lämsiluoto, 2016). De asemenea, promovează guvernanta corporativă și contribuie la managementul riscului (Sadgrove, 2016). Prin evaluările periodice, auditorii

interni asigură că procedurile interne de control sunt adecvate și eficiente în raport cu riscurile asociate cu administrarea fondurilor europene.

Auditul extern, inclusiv auditurile statutare și cele realizate de autorități europene, asigură integritatea financiară și conformitatea legală. Auditurile statutare sunt obligatorii prin lege și trebuie efectuate anual pentru a confirma că rapoartele financiare reflectă în mod fidel realitatea economică a entității (Chirițescu, 2019). Pe de altă parte, auditurile efectuate de autoritățile de management sau de auditori desemnați de Uniunea Europeană vizează specific fondurile și proiectele finanțate din bugetul Uniunii Europene. Aceste audituri sunt esențiale pentru asigurarea că fondurile Uniunii Europene sunt utilizate în mod adecvat și conform cu reglementările și directivele stabilite de Comisia Europeană. Importanța acestor audituri externe se manifestă și prin rolul lor în consolidarea guvernantei corporative, oferind o evaluare obiectivă și contribuind la detectarea timpurie a riscurilor financiare (La Rosa et al., 2019).

Cerințele de conformitate și standardele de audit pentru organizațiile care implementează proiecte finanțate din fonduri europene sunt esențiale pentru asigurarea unei gestionări corecte și transparente a resurselor financiare. Aceste cerințe includ reguli privind eligibilitatea costurilor, conformitatea cu normele de achiziție, managementul proiectului și monitorizarea performanței, conformitatea cu legislația de mediu și socială, auditarea și raportarea, precum și respectarea regulilor privind protecția datelor și confidențialitatea (Borzaga et al., 2020; Vasarhelyi et al., 2018). Respectarea acestor cerințe asigură utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor europene și contribuie la atingerea obiectivelor strategice ale Uniunii Europene (Sikora, 2021; Osadchy et al., 2018).

Standardele internaționale de audit aplicabile proiectelor finanțate din fonduri europene, cum ar fi Principiile Internaționale de Audit și Asigurare (ISA) elaborate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC), sunt fundamentale pentru asigurarea conformității, transparenței și eficienței în gestionarea resurselor financiare (Swart, 2018). Implementarea acestor standarde în auditul proiectelor finanțate de Uniunea Europeană nu doar că sporește calitatea și fiabilitatea auditurilor, dar asigură și alinierea practicilor de audit cu cele mai bune practici internaționale (Smith, 2023).

CAPITOLUL 5. IDENTIFICAREA ȘI GESTIONAREA RISCURILOR

Gestionarea riscurilor de audit în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene este un proces esențial care asigură integritatea financiară și conformitatea cu reglementările aplicabile. Acesta implică identificarea, evaluarea și controlul riscurilor asociate cu implementarea și gestionarea proiectelor, cu scopul de a minimiza potențialele erori financiare, fraudele și alte iregularități. Identificarea riscurilor presupune înțelegerea mediului în care proiectul funcționează și a cadrului regulamentar specific fondurilor europene (Nugent, 2017). Auditorii trebuie să evalueze conformitatea proiectului cu regulile și reglementările UE, examinând rigurozitatea controalelor interne, inclusiv procedurile de autorizare a tranzacțiilor și reconcilierea înregistrărilor contabile (Alzankanh, 2019). Evaluarea riscurilor implică determinarea gradului și importanței fiecărui risc, utilizând adesea matrice de risc pentru a clasifica și prioritiza riscurile (Sardasht, 2018).

Matricea de risc facilitează concentrarea resurselor de audit pe zonele cu riscuri semnificative, îmbunătățind astfel eficacitatea gestionării riscurilor. Implementarea controlului riscurilor se concentrează pe dezvoltarea și aplicarea de strategii eficiente pentru a gestiona riscurile identificate, cum ar fi consolidarea controalelor interne și îmbunătățirea procedurilor de monitorizare și raportare (Cunningham, 2017).

Strategiile de mitigare a riscurilor și îmbunătățirea conformității în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene sunt esențiale pentru asigurarea eficienței și succesului acestor inițiative. Acestea includ evaluarea aprofundată a riscurilor, implementarea unui sistem robust de control intern și alinierea proceselor și politicilor organizației cu cerințele legale și reglementările specifice fondurilor europene (Onescu, 2018; Wangombe, 2017). Utilizarea tehnologiei și a sistemelor informatice facilitează monitorizarea în timp real și îmbunătățirea acurateței și eficienței în gestionarea resurselor (Babaeian Jelodar, 2021). Cooperarea și colaborarea cu auditorii externi și consultanții în conformitate oferă o perspectivă valoroasă externă și ajută la identificarea și adresarea potențialelor probleme de conformitate (Westermann et al., 2015).

Rolul auditului în prevenirea și detectarea fraudei este esențial pentru asigurarea integrității și transparenței financiare. Auditul contribuie la descurajarea activităților frauduloase, identificarea și evaluarea riscurilor de fraudă specifice proiectului, și monitorizarea conformității procedurilor financiare și operaționale (Ojo, 2017; Handoyo, 2021). Utilizarea tehnologiilor avansate de analiză a datelor îmbunătățește eficacitatea și acuratețea auditurilor, facilitând detectarea anomaliilor care ar putea indica existența unor fraude (Manita et al., 2020). Monitorizarea

continuă și managementul riscurilor sunt importante pentru succesul și sustenabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene. Adaptabilitatea la schimbările legislative și utilizarea tehnologiei pentru monitorizarea în timp real și analiza datelor sunt esențiale pentru identificarea timpurie a riscurilor și intervenții rapide (Henke et al., 2016; Sparf, 2019). Cooperarea internațională și schimbul de bune practici între țările membre UE contribuie la îmbunătățirea gestionării riscurilor. Formarea și dezvoltarea competențelor umane, alături de implementarea unor sisteme de feedback și evaluare continuă, sunt critice pentru gestionarea eficientă a riscurilor (Bowers et al., 2017; Khan et al., 2016).

Auditul joacă un rol fundamental în detectarea și prevenirea fraudelor, contribuind la evaluarea conformității și integrității financiare a gestionării fondurilor. Metodele utilizate includ analize comparative, verificări ale documentației și interviuri detaliate, sprijinite de tehnologii avansate de analiză a datelor. Auditul bazat pe riscuri și colaborarea internațională între autoritățile de audit sunt esențiale pentru combaterea fraudelor transfrontaliere și asigurarea unei gestionări transparente și eficiente a fondurilor (Kzykeyeva, 2022; Tamimi, 2021). Utilizarea inteligenței artificiale și a învățării automate pentru analiza datelor oferă auditorilor instrumente avansate pentru identificarea schemelor de fraudă sofisticate (Kohler, 2020).

Așadar, gestionarea riscurilor de audit în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene necesită o evaluare continuă, utilizarea tehnologiei avansate și colaborarea internațională. Auditul este indispensabil în prevenirea și detectarea fraudelor, asigurând conformitatea și integritatea financiară, contribuind la succesul și sustenabilitatea proiectelor europene.

CAPITOLUL 6. METODOLOGIA CERCETĂRII

Dificultățile întâmpinate în procesele contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene sunt numeroase și complexe, incluzând cerințe riguroase de raportare și standarde de conformitate stricte (Handoyo și Bayunitri, 2021). Organizațiile beneficiare trebuie să respecte atât regulile naționale de contabilitate, cât și cele ale Uniunii Europene, ceea ce creează un dublu set de standarde complicând procesul (Jain, 2015). Conformitatea cu cerințele legale și standardele internaționale este importantă, iar cercetările arată o corelație pozitivă între formarea profesională a personalului și gradul de conformitate (Turetken et al., 2020).

Scopul cercetării este de a propune recomandări și soluții pentru îmbunătățirea proceselor contabile și de audit, optimizând gestionarea financiară și asigurând transparența și integritatea proiectelor finanțate din fonduri europene. Obiectivele generale și specifice includ analiza dificultăților întâmpinate, evaluarea conformității cu cerințele legale și standardele internaționale, analiza eficacității măsurilor de control intern, identificarea nevoilor de instruire a personalului, și impactul schimbărilor legislative asupra proceselor contabile și de audit. Ipotezele cercetării acoperă aspecte precum complexitatea cerințelor de raportare, corelația între formarea profesională și conformitate, eficacitatea măsurilor de control intern, nevoile de instruire specifică ale personalului, și impactul schimbărilor legislative asupra procedurilor organizațiilor.

Metoda de cercetare utilizată este ancheta pe bază de chestionar online, colectând date prin intermediul a două chestionare distincte. Primul chestionar, adresat auditorilor financiari din România, evaluează procedurile de auditare și verificare a cheltuielilor în proiectele cu finanțare externă. Al doilea chestionar, adresat beneficiarilor din diverse sectoare, analizează posibile îmbunătățiri în procesele contabile și de audit pentru o gestiune financiară eficientă și transparentă. Ambele chestionare, construite în Google Forms și distribuite online, includ întrebări de filtrare, multiple opțiuni, întrebări deschise, și întrebări de evaluare a frecvenței, colectând feedback detaliat și perspective personale. Analiza datelor se realizează în SPSS versiunea 26, iar rezultatele oferă insight-uri valoroase pentru îmbunătățirea proceselor contabile și de audit în contextul finanțării europene.

Lotul de cercetare pentru primul studiu constă din 196 de auditori din România, iar pentru al doilea studiu, din 280 de beneficiari din România.

CAPITOLUL 7. STUDIU 1 PRIVIND EVALUAREA PROCEDURILOR DE AUDITARE ȘI VERIFICARE A CHELTUIELILOR ÎN PROIECTELE CU FINANȚARE EXTERNĂ/NERAMBURSABILĂ

Capitolul 7 prezintă un studiu detaliat asupra procedurilor de auditare și verificare a cheltuielilor în proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile, esențial pentru asigurarea utilizării corecte a fondurilor. Evaluarea vizează conformitatea procedurilor de audit cu standardele internaționale și reglementările finanțatorilor, fiind importantă pentru identificarea neregulilor și prevenirea fraudei.

În urma realizării studiului am constatat că toți cei 196 de respondenți au realizat auditul unui proiect finanțat din fonduri nerambursabile, iar majoritatea (54.1%) sunt familiarizați cu normele fondurilor europene. Experiența în auditarea proiectelor variază, dar cei mai mulți au peste 11 ani de experiență. Proiectele auditate acoperă diverse perioade de programare, cu o concentrare pe 2007-2013 și 2014-2020. Majoritatea auditorilor au verificat cheltuieli de salarii, achiziții de bunuri și servicii, și lucrări. Beneficiarii au fost atât din sectorul public, cât și privat.

Provocările majore în auditarea proiectelor includ accesul la informații complete și la timp (31.6%), interpretarea normelor UE (28.6%) și resursele limitate (24.5%). Aceste provocări sunt bine documentate în literatura de specialitate, care subliniază importanța accesului prompt la informații, complexitatea regulamentelor UE și impactul resurselor limitate asupra calității auditului.

Sondajul relevă că 37.8% dintre respondenți consideră formarea și educația continuă ca fiind esențiale pentru îmbunătățirea conformității cu regulamentele UE. Aceasta este în concordanță cu literatura de specialitate, care accentuează nevoia de dezvoltare profesională continuă. Tehnologiile moderne, în special software-ul de contabilitate și raportare financiară, sunt văzute ca având cel mai mare impact în optimizarea proceselor contabile și de audit (56.1%).

Sistemele de control intern sunt considerate eficiente de 40.8% dintre respondenți, iar colaborarea între departamente și cu autoritățile de management este importantă pentru 28.6%.

Prin urmare, rezultatele sondajului subliniază importanța formării continue, utilizarea tehnologiilor moderne, implementarea unor sisteme de control intern robuste și colaborarea eficientă pentru optimizarea proceselor de audit și gestionarea fondurilor europene. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a îmbunătăți conformitatea și eficiența în utilizarea fondurilor externe nerambursabile.

CAPITOLUL 8. STUDIU 2 PRIVIND PERFEȚIONAREA PROCESELOR CONTABILE ȘI DE AUDIT ALE PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE

Capitolul 8 al studiului a analizat procesele contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene, subliniind necesitatea perfecționării acestor procese pentru a asigura transparența și eficiența utilizării resurselor financiare. Prin implementarea unor proceduri stricte de control intern și aplicarea standardelor de audit relevante, se pot identifica timpuriu problemele și se pot adopta măsuri corective necesare. Studiul a analizat natura organizațiilor implicate, observând că majoritatea sunt fie private, fie publice, ambele tipuri având un rol semnificativ în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene. Aceste organizații au raportat o experiență considerabilă în gestionarea proiectelor de acest tip, cu o mare parte dintre respondenți declarându-se familiarizați cu normele și reglementările fondurilor europene.

În ceea ce privește auditul cheltuielilor, majoritatea respondenților au realizat auditul deoarece era obligatoriu conform ghidului solicitantului. Alții au efectuat auditul voluntar, considerându-l necesar și util. Este evident că auditul joacă un rol important în asigurarea conformității și prevenirea fraudelor. Procesele contabile au fost evaluate ca fiind eficiente de majoritatea respondenților, deși s-au identificat domenii ce necesită îmbunătățiri, cum ar fi colectarea și documentarea cheltuielilor. Aceste procese sunt esențiale pentru succesul proiectelor și pentru asigurarea unei raportări financiare corecte și complete. Colaborarea între partenerii proiectului, inclusiv autoritățile de management, organismele intermediare și prestatorii de servicii externalizate, a fost apreciată ca fiind bună sau foarte bună. Aceasta confirmă importanța unei colaborări eficiente pentru o mai bună gestionare a fondurilor și conformitatea cu reglementările europene. Schimbul de bune practici între organizațiile care implementează proiecte finanțate din fonduri europene este considerat esențial pentru îmbunătățirea proceselor contabile și de audit. Sprijinul oferit prin workshopuri, seminarii de formare și documente ghid este foarte valoros pentru respondenți, subliniind necesitatea formării continue și accesului la resurse actualizate. Impactul proiectelor finanțate din fonduri europene a fost evaluat ca fiind foarte eficient din perspectiva utilizării fondurilor și generării de plusvaloare. Aceasta reflectă concluziile literaturii de specialitate, care subliniază impactul pozitiv semnificativ al acestor proiecte asupra dezvoltării regionale și economice. Pentru asigurarea sustenabilității financiare a proiectelor după finalizarea acestora, respondenții au identificat monitorizarea și evaluarea continuă, planificarea riguroasă a bugetului și diversificarea surselor de finanțare ca fiind factori esențiali. Aceste măsuri sunt necesare pentru a menține rezultatele proiectelor pe termen lung și a asigura continuitatea beneficiilor generate. Procesele de audit necesită o cunoaștere

aprofundată a regulamentelor de către auditori și o colaborare eficientă între expertul contabil și auditorul financiar. Aceste aspecte sunt esențiale pentru asigurarea unui audit eficient și obiectiv, contribuind la o mai bună gestionare a fondurilor. Relația calitate-cost a serviciilor de auditare a fost evaluată ca fiind adecvată de majoritatea respondenților. Serviciile de auditare bine dimensionate în raport cu volumul de muncă contribuie la eficiența generală a proiectelor și la asigurarea conformității financiare. Rolul expertului contabil în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene este considerat foarte important. Expertul contabil joacă un rol esențial în asigurarea conformității financiare și a transparenței, contribuind la succesul proiectelor. Implicarea firmelor de consultanță în implementarea proiectelor este frecventă și considerată utilă de majoritatea respondenților. Aceasta reflectă necesitatea expertizei externe pentru gestionarea eficientă a proiectelor complexe și asigurarea conformității cu cerințele de finanțare. Implementarea proiectelor din perspectiva dificultăților contabile și financiare a fost considerată accesibilă de aproape jumătate dintre respondenți, deși o parte semnificativă a găsit acest proces complicat. Aceasta sugerează o nevoie continuă de simplificare a procedurilor și de sprijin suplimentar pentru organizațiile care întâmpină dificultăți.

Așadar, perfecționarea proceselor contabile și de audit ale proiectelor finanțate din fonduri europene este importantă pentru asigurarea transparenței și eficienței utilizării resurselor. Prin implementarea unor proceduri stricte de control intern, formarea continuă a personalului și colaborarea eficientă între toate părțile implicate, se pot atinge obiectivele de conformitate și succesul pe termen lung al proiectelor. Studiul evidențiază importanța acestor măsuri și oferă o perspectivă detaliată asupra provocărilor și soluțiilor identificate în practică.

CONCLUZII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE

Teza de față subliniază importanța fondurilor europene în politicile Uniunii Europene, având ca scop susținerea dezvoltării economice și sociale a statelor membre și reducerea disparităților regionale. Fondurile europene contribuie semnificativ la dezvoltarea infrastructurii, educației, sănătății și tehnologiei, acoperind o gamă variată de sectoare. Regulamentele stricte ale UE asigură utilizarea transparentă și responsabilă a fondurilor, maximizând efectele pozitive ale investițiilor. Printre principalele fonduri europene se numără Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European (FSE). FEDR sprijină proiecte menite să consolideze competitivitatea economică a regiunilor și să promoveze o dezvoltare teritorială armonioasă, în timp ce FSE susține ocuparea forței de muncă și coeziunea socială prin finanțarea proiectelor educaționale și de formare profesională. Fondurile europene, ca parte integrantă a politicii de coeziune a UE, investesc în proiecte menite să îmbunătățească infrastructura, să stimuleze ocuparea forței de muncă, să sprijine IMM-urile, să protejeze mediul și să combată schimbările climatice. Acestea joacă un rol esențial în dezvoltarea regională și urbană, precum și în sprijinirea ocupării forței de muncă și a incluziunii sociale. Fondurile europene au evoluat semnificativ de-a lungul timpului, de la înființarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului în anii 1950, până la crearea FEDR în 1975 și extinderea ulterioară a politicii de coeziune. Astăzi, fondurile europene acoperă domenii diverse, incluzând infrastructura, inovarea, educația, dezvoltarea rurală și protecția mediului. Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FSIE) sunt principalele instrumente de coeziune, incluzând FEDR, FSE, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM). Cadrul Financiar Multianual (CFM) asigură stabilitatea și predictibilitatea finanțării UE, stabilind plafoanele anuale ale alocărilor pentru angajamente și creditele pentru plăți pe șapte ani. Acesta asigură alocarea eficientă și strategică a fondurilor pentru a răspunde nevoilor și obiectivelor UE. Procesul de alocare și gestionare a fondurilor europene implică mai multe etape: stabilirea CFM, definirea regulamentelor specifice fiecărui fond, programarea, selecția proiectelor, monitorizarea și evaluarea. Principiile generale de eligibilitate pentru fondurile europene includ adiționalitatea, co-finanțarea, parteneriatul, concentrarea tematică, sustenabilitatea și protecția mediului, egalitatea de șanse și nediscriminarea. Aceste principii asigură că fondurile sunt utilizate într-un mod care aduce valoare adăugată reală, contribuie la eforturile naționale și regionale de dezvoltare și promovează incluziunea socială și diversitatea.

Limite ale cercetării

Dimensiunea eșantionului studiului poate limita validitatea externă a concluziilor, reducând capacitatea de a extrapola descoperirile în contexte diferite. Metodologia utilizată, bazată pe un design transversal, nu permite stabilirea relațiilor cauzale între variabile. Instrumentele de colectare a datelor, precum chestionarele, pot avea limite în ceea ce privește fiabilitatea și validitatea, afectând calitatea datelor obținute. Contextul specific al studiului, incluzând factori geografici, culturali sau organizaționali, poate limita aplicabilitatea rezultatelor în alte medii sau regiuni. Resursele limitate și constrângerile de timp pot influența capacitatea de a efectua o analiză detaliată și comprehensivă, afectând profunzimea concluziilor.

Direcții viitoare de cercetare

Cercetările viitoare ar trebui să se concentreze pe extinderea eșantionului pentru a include o varietate mai mare de organizații și sectoare, ceea ce ar permite generalizarea mai largă a rezultatelor. Este important să se exploreze impactul implementării diferitelor standarde de control intern asupra eficienței și transparenței utilizării fondurilor europene, în diverse contexte naționale și culturale. Investigarea efectelor pe termen lung ale perfecționării proceselor contabile și de audit asupra sustenabilității proiectelor finanțate din fonduri europene ar fi, de asemenea, benefică.

Cercetările viitoare ar putea analiza rolul tehnologiilor emergente, precum blockchain și inteligența artificială, în îmbunătățirea controlului intern și a proceselor de audit. Un alt aspect relevant este evaluarea modului în care colaborarea între diversele părți interesate poate fi optimizată pentru a crește eficiența gestionării proiectelor. În plus, investigarea barierelor și a factorilor facilitatori în adoptarea modelelor de bune practici și a standardelor de audit ar putea oferi perspective valoroase pentru dezvoltarea de politici și strategii mai eficiente.